

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla, a dr. Kovács Zsuzsa Gabriella (Dr. Kovács Zsuzsa Gabriella Ügyvédi Iroda) ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Juhász Márta jogtanácsos által képviselt Közép-magyarországi Regionális Nyugdíjbiztosítási **Igazgatóság** (1081 Budapest, Fiumei út 19/a.) I.r. és dr. Hurton Júlia ügyvéd által képviselt **Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal** (1071 Budapest, Damjanich u. 48.) II.r. alperesek ellen **kártérítés** iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2010. március 11. napján kelt 34. P. 22.578/2008/15. számú ítélete ellen a II.r. alperes 2010. április 23. napján 19. sorszámon előterjesztett fellebbezése folytán - tárgyaláson - meghozta a következő

Ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit megváltoztatja, és a keresetet a II.r. alperessel szemben is elutasítja.

A II.r. alperest mentesíti a perköltség megfizetésének kötelezettsége alól.

A fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás:

A felperes 2008. május 19. napján előterjesztett keresetében kérte, hogy a bíróság a Ptk. 349. § (1) bekezdése alapján kötelezze a Nyugdíjfolyósító Igazgatóságot 2004. december 15. napjától 2007. január 31. napjáig terjedő időre 696.000 Ft elmaradt özvegyi nyugdíj és ennek 2004. december 16. napjától számított törvényes kamata megfizetésére. Keresete alapjául azt adta elő, hogy a Nyugdíjfolyósító Igazgatóság tévesen, jogellenesen döntött, amikor csak 2007. február 1. napjától és nem 2005. február 8. napjától állapította meg a rokkantsági nyugdíjra való jogosultságát. Keresete jogszabályi hivatkozásként a társadalombiztosítási

nyugellátásokról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (Tny.) 46., 47. és 53. §-ait jelölte meg. 2009. március 10. napján a keresetét az alperes személyét illetően módosította, a Nyugdíjfolyósító Igazgatóságot a perből elbocsátotta, és helyette alperesként a I.rendű alperes neve Igazgatóságot kérte idézni, majd 2009. november 26. napján a keresetét kiterjesztette az Országos Orvosszakértői Intézetre, a II.r. alperes jogelődjére azzal, hogy amennyiben az I.r. alperes felelősségét a bíróság nem állapítaná meg, úgy a követelését II.r. alperesként e szervezettel szemben érvényesíti, mert 2005-ben nem megfelelő szakértői véleményt adott. Végleges nyilatkozata szerint keresetét akként tartotta fenn, hogy 785.573 Ft, ennek középátlagos időtől, 2007. január 7. napjától számított kamatai megfizetésére kérte immár egyetemlegesen kötelezni az alpereseket. Tagadta, hogy a kárenyhítési kötelezettség körében mulasztás terhelné, hiszen amint kézhez vette azt az ítéletet, amelyet megelőző eljárásban már a szakértői vélemény a munkaképesség-csökkenését 67 %-osra tette, újra kérte a rokkantsági nyugdíja megállapítását, de az ezt követő eljárásban is 50 %-os munkaképesség-csökkenést véleményezett a II.r. alperes.

Az I.r. alperes ellenkérelmében előadta, hogy a Pest Megyei Munkaügyi Bíróság 4. M. 502/2004/9. számú ítélete értelmében a felperes által kezdeményezett rokkantsági nyugdíj iránti igényt a 41-34144/2003. számú eljárásban jogszerűen utasította el, mert a perben beszerzett szakértői vélemény későbbi időszak tekintetében tett megállapításait nem vette ítélezése alapjául, ugyanis a per tárgya a közigazgatási határozat meghozatalakor fennállt egészségi állapot volt. A felperes újabb rokkantsági nyugdíj iránti igényét a 12-07179/2005. számú eljárásban azért utasította el újfent, mert az ekkor beszerzett első- és másodfokú orvosi bizottsági szakvélemény is 50 %-osnak véleményezte a felperes munkaképesség-csökkenését. Az e határozattal szemben kezdeményezett perben beszerzett szakértői vélemény a felperes munkaképesség-csökkenését a közigazgatási eljárásban beszerzett elsőfokú orvosszakértői szakvélemény idejétől, 2005. június 29. napjától már 67 %-os mértékűnek véleményezte. Az Egészségügyi Tudományos Tanács ETM ISZT 1015-41/ETT/ISZT/2007. számú szakértői véleménye a felperes 67 %-os mértékű össz-szervezeti munkaképesség-csökkenését 2004. december 14. napjától folyamatosan fennállónak minősítette, és a közigazgatási perben meghozott 5. M. 1933/2005/22. számú ítélet ezért helyezte hatályon kívül az első- és másodfokú közigazgatási határozatokat. Az ítélet foganatosítása keretében meghozott 12-07179/2005/27. számú határozat 2005. február 8. napjától 48.710 Ft rokkantsági nyugellátást állapított meg egyidejűleg rendelkezve a késedelmi kamatról. Mindezek előrebocsátása után tagadta, hogy a kártérítési felelősség konjunktív feltételei közül őt jogellenesség terhelné. A per tárgyat képező határozatok meghozatalakor hatályos Tny. 72. §-a és a 217/1997. (XII. 1.) Korm. rendelet 42. § (2), (3) bekezdései eltérést nem engedő módon írták elő, hogy a munkaképesség-csökkenés mértékén is alapuló nyugellátási igények elbírálása keretében az igénylő munkaképesség-csökkenése véleményezésére az Országos Orvosszakértői Intézet orvosi bizottságainak szakvéleményét kell beszerezni, és döntése meghozatalánál teljes mértékben kötik e szakértői szerv szakvéleményében foglaltak, attól eltérő illetve más szakértői szerv szakvéleményét

a döntése meghozatalánál nem veheti figyelembe. Vagyis akkor járt volna el törvénysértő módon, ha döntése meghozatalánál nem az általa beszerzett szakvéleményt veszi figyelembe. Hiányzik tehát a felróható vétkes magatartás is, mert a közigazgatási eljárásban az előírt eljárási és anyagi jogi szabályok szerint hozta meg a határozatát. Az Országos Orvosszakértői Intézet szakhatóságként járt el, szakvéleményéért az I.r. alperest felelősség nem terheli, hiszen a közigazgatási eljárás ügyintézője nem rendelkezik orvosszakmai ismerettel. De hivatkozott a Ptk. 340. § (1) bekezdésére is, mert a felperest semmi sem zárta el attól, hogy a Nyugdíjfolyósító Igazgatóságnál előterjessze az özvegyi nyugdíj megállapítása iránti igényét, mellyel egyidejűleg utalhatott volna a peres eljárás tényére.

A II.r. alperes is a kereset elutasítását kérte. Ellenkérelmében előadta, hogy csak 2009. október 1. napjától minősül szakhatóságnak. Szakmai szempontból vitatta az Egészségügyi Tudományos Tanács szakvéleményét.

A Fővárosi Bíróság 2010. március 11. napján meghozott 34. P. 22.578/2008/15. számú ítéletével kötelezte a II.r. alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 785.573 Ft-ot, ennek 2006. január 7. napjától a kifizetés napjáig járó a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatát, valamint 49.100 Ft perköltséget. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I.r. alperesnek 49.100 Ft perköltséget. A le nem rótt 47.134 Ft illetékről akként rendelkezett, hogy azt az állam viseli.

Az elsőfokú bíróság az alperesek kártérítési felelősségét a Ptk. 339. § (1) és 349. § (1) bekezdése keretében vizsgálta. Alkalmazandó jogszabályként hivatkozott a Tny. 23. § (1) bekezdés a) pontjára, 47. § (1) bekezdésére, (2) bekezdés b) pontjára, (3) bekezdésére, 64. § (1) és 72. § (1) bekezdéseire, az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvény (Áe.) 20. §-ára, a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény végrehajtására kiadott 217/1997. (XII. 1.) Korm. rendelet 42. § (2) [későbbi számozás szerint (3)] bekezdésére. Az I.r. alperessel szembeni kereset elutasítását azzal indokolta, hogy az I.r. alperes az általa helyesen kifejtett okok alapján felróható magatartást nem valósított meg. Az I.r. alperes a rokkantsági nyugellátás megállapítására irányuló közigazgatási eljárásban a jogszabály erejénél fogva volt köteles OOSZI szakhatósági véleményét beszerezni, és az abban foglalt szakhatósági állásponttól a közigazgatási eljárások idején hatályos Áe. 20. §-a értelmében nem volt jogosult eltérni. Mivel az OOSZI által véleményezett munkaképesség-csökkenés mértéke egyik esetben sem érte el a rokkantsági nyugdíjra való jogosultság megállapításához szükséges mértéket, az I.r. alperes jogszerűen utasította el a felperes igényét. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint ugyanakkor a II.r. alperes kártérítési felelőssége megállapítható, a jogelődje által 2005. június 29. napján adott elsőfokú és 2005. augusztus 25. napján adott másodfokú szakvélemény alapján, melyekben a felperes munkaképesség-csökkenését 50 %-ban véleményezte. Helyesnek tekintette azt a II.r. alperesi hivatkozást, hogy a perbeli közigazgatási, illetőleg bírósági eljárásokban beszerzett szakvélemények, így az ETT szakértői

testületi véleménye is egyenrangúak, figyelemmel a 2006. január 1. napjától hatályos Pp. 183. § (1) bekezdésére. Azonban az ezt követően keletkezett ETT ETM ISZT mint szakértői testület véleményét a bíróság elfogadta ítélezése alapjául, így nem csupán az ETT véleményezte a felperes munkaképesség-csökkenését 2004. december 16. napjától 67 %-os mértékben, hanem a Pest Megyei Munkaügyi Bíróság az 5. M. 1933/2005/22. számú ítéletében is megállapította a felperes 2004. december 14. napjától fennálló 67 %-os munkaképesség-csökkenését. A II.r. alperes jogelődje 2004. december 14. napját követő időben első- és másodfokon is a felperes munkaképesség-csökkenését 50 %-os mértékűnek határozta meg, és ezek a határozatai szükségszerűen jogellenessé váltak a később meghozott, de a felperes munkaképesség-csökkenéséről visszamenőleges hatállyal rendelkező jogerős ítélet következtében figyelemmel a Pp. 229. § (1) bekezdésére. Alaptalannak tartotta azt az alperesi hivatkozást, hogy a felperes nem indított az özvegyi nyugdíj megállapítására irányuló eljárást, mert annak feltétele a perbeli esetben a felperes rokkantságának megállapítása volt. A felperes logikusan, az adott helyzetben általában elvárható módon, késlekedés nélkül indította a különböző közigazgatási eljárásokat, és a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket ki is merítette. A felperes a 67 %-os munkaképesség-csökkenést megállapító szakvélemény ismeretében 2005. május 23-án újabb rokkantsági nyugdíj megállapítására vonatkozó eljárást kezdeményezett, de a II.r. alperes jogelődje újfent 50 %-os munkaképesség-csökkenést állapított meg. Ezt az eljárást lezáró közigazgatási határozat felülvizsgálata iránti perben 2007. május 24-én hozták meg a jogerős ítéletet, és ennek birtokában a felperes indokolatlan késlekedés nélkül 2007. augusztusában benyújtotta a rokkantságon alapuló özvegyi nyugdíj iránti igényét, miután az I.r. alperes 2007. augusztus 6-i határozattal megállapította a rokkantsági nyugellátást. Az özvegyi nyugdíj iránti igénye, mely rokkantságon alapult, a Tny. 64. § (1) bekezdése miatt csak 2007. február 1. napjától volt megállapítható. Ez azonban nem zárja ki, hogy a felperes a 2004. december 14. és 2007. január 31. napja közötti időre az özvegyi nyugdíja összegével megegyező mértékű kártérítést követelhesen a II.r. alperestől. A kereset összecszerúságát az elsőfokú bíróság a Pp. 163. § (2) bekezdésére, illetve a Nyugdíjfolyósító Igazgatóság 13. sorszámmal ellátott iratára tekintettel nem vizsgálta, azt valónak fogadta el.

A perköltség viseléséről a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján rendelkezett mind a pervesztes II.r. alperes, mind a pernyertes I.r. alperes esetében utalva a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontjára. A le nem rótt illetékről a rendelkezését az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 5. § (2) bekezdés c) pontjával és a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-ával indokolta.

A II.r. alperes fellebbezésében elsődlegesen súlyos eljárási szabálysértésre alapítva az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését kérte, az elsőfokú bíróság új eljárásra kötelezése mellett, másodlagosan tartalma szerint az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a vele szembeni kereset elutasítását kérte. Fellebbezése indokolásában kifejtette, hogy az elsőfokú ítélet azt a látszatot kelti, mintha a felperes eredendően azt kérte volna, hogy közigazgatási jogkörben okozott kár

címén egyetemlegesen kötelezzék kártérítésre az alpereseket. Az I.r. alperes az eljárás során magát mentve a II.r. alperesre igyekezett a felelősséget áthárítani. Ezt követően került sor a II.r. alperes perbehívására anélkül, hogy rendelkezésre álltak volna az érdemi védekezéshez szükséges legalapvetőbb információk. Magából az idéző végzésből az sem derült ki, hogy a II.r. alperes milyen minőségben, konkrétan milyen ügyben vegyen részt a tárgyaláson. A pert megelőző közigazgatási eljárások idején hatályos 217/1997. (XII. 1.) Korm. rendelet 42. § (3) bekezdése szerint a rokkantsági nyugellátásokkal kapcsolatban a munkaképesség-változás mértékét, illetőleg a rokkantság fokát az OOSZI orvosi bizottságai véleményezték, és csak arra következtethetett, hogy a per az orvosszakértői bizottság szakvéleményére alapított munkaképesség-csökkenés mértékével összefüggő lehet. A II.r. alperesként való részvételt indítványozó kérvényt, és a hozzá csatlakozó dokumentumokat nem ismerhette meg, ezért fordulhatott elő, hogy a tárgyaláson a főigazgató-helyettes orvosszakértő jelent meg, joggal gondolva, hogy orvosszakmai kérdésről lehet szó, és nem egy speciális jogi szakkérdésről. Emiatt a tárgyaláson érdemi védekezésre, annak átgondolt előterjesztésére nem volt mód. Tagadta, hogy vele szemben a polgári jogi felelősség Ptk. 339. §-ában szabályozott általános és a Ptk. 349. §-ában írt különös feltételei fennállnának. A felperes nem jelölt meg olyan jogszabályhelyet kereseti kérelmében, aminek a megsértésére a II.r. alperessel szembeni kártérítési igényét alapozta, csak általánosságban fogalmazott meg kifogásokat. Az OOSZI a nyugdíjbiztosítási igazgatási szerv megkeresésére készített orvosszakértői véleményt, önálló hatósági jogkörrel, döntéssel nem rendelkezett. A perbeli időszakban nem szakhatósági állásfoglalás, hanem orvosszakértői vélemény keletkezett. A Pest Megyei Munkaügyi Bíróság előtt folyamatban volt első ügy lezárását követően az I.r. alperesnek alkalmaznia kellett volna a 217/1997. (XII. 1.) Korm. rendelet 42. § (5) bekezdését. Az I.r. alperesnek a munkaügyi bíróság jogerős ítélete alapján a rokkantsági nyugdíjat meg kellett volna állapítania, és ez esetben az özvegyi nyugdíjra való jogosultság is rögtön egyértelműen megállapítható lett volna. A jogszabályoknak megfelelő eljárás esetén kárról nem beszélhetnénk. Ehelyett az I.r. alperes, noha a munkaügyi bíróság új eljárás lefolytatására és nem új igény alapján induló új eljárásra kötelezte, az igényt ez utóbbiként kezelve, ismét a II.r. alperes jogelődjétől kért orvosszakmai véleményt. Megjegyezte az ügyben két egymással ellentétes orvosszakértői vélemény keletkezett. Az ellentmondás feloldására az I.r. alperesnek és csak neki lett volna módja, ha a bíróság előtt indítványozza felettes orvosszakértői szerv kirendelését. Tagadta, hogy részéről történt volna olyan jogellenes magatartás, ami az egyébként összecszerúságában sem bizonyított kárral okozati összefüggésben állna. A II.r. alperes feladata mindig a rokkantság megítélése volt, özvegyi nyugdíjra vonatkozó jogosultság kérdése előtte nem merült fel. Az elsőfokú eljárás során az I.r. alperes mindvégig azt a látszatot keltette, mintha a II.r. alperes jogelődje szakhatóságként járt volna el, szakhatósági állásfoglalásokat adott volna ki, és ezt az elsőfokú bíróság annak ellenére tette magáévá, hogy a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.) alapján 2009. október 1. napjától minősült szakhatóságnak. Ezt megelőzően orvosszakértői szerv volt. Végül megjegyezte, hogy az esetben, ha valakinek az özvegyi nyugdíjra való jogosultsága fennáll, az özvegyi nyugdíj a nyugdíjbiztosítási

alap terhére jár, az kártérítés címén nem terhelhető át egy orvosi szakvéleményt készítő intézetre, különösen ha úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható, a reá irányadó jogszabályok, szakmai irányelvek betartásával. Az OOSZI a közigazgatási eljárásban az adott ellátást megállapító nyugdíjbiztosítási igazgatási szerv megkeresésére állít ki orvosszakértői véleményt, önálló hatósági jogkörrel, döntési jogosultsággal nem rendelkezik. A fellebbezési tárgyaláson kérelmét akként tartotta fenn, hogy elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a kereset elutasítását kérte, és csak másodlagosan tartotta fenn a hatályon kívül helyezésre irányuló fellebbezését.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyást kérte. Előadta, hogy minden kárt okozó cselekmény jogellenes, és így jogellenes a II.r. alperes szakvéleménye is, amely csupán 50 %-os rokkantságot állapított meg. A felperes kárenyhítési kötelezettségének eleget tett.

A II.r. alperes tekintetében 2011. január 1-i hatállyal a 331/2010. (XII. 27.) Korm. rendelet 23. § (5) bekezdése folytán névváltozás történt.

Felperesi fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett az I.r. alperessel szemben a keresetet elutasító ítéleti rendelkezés (Pp. 228. § (4) bekezdés), ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet ezt meghaladó részében bírálta felül.

A II.r. alperes fellebbezése a következők szerint alapos.

A II.r. alperes módosított fellebbezése folytán a másodfokú bíróság elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének érdemét támadó fellebbezést vizsgálta. Előjáróban kell megjegyezni mindazonáltal, hogy a II.r. alperes indokoltan sérelmezte, hogy a kereset reá történő kiterjesztésekor a felperes a követelése alapjául szolgáló tényeket nem jelölte meg, így ezek között azt, hogy a II.r. alperes mely reá vonatkozó kötelezettség megsértésével tanúsított jogellenes magatartást, ami okozati összefüggésben áll a felperes által érvényesített kárral. A II.r. alperes az I.r. alperes megkeresése alapján első- és másodfokon szakértői tevékenységet látott el, nem szakhatósággal járt el, és nem hozott határozatot, mindez az elsőfokú bíróság ítéletében tévesen szerepelt. A II.r. alperes a számára rendelkezésre bocsátott iratok és a felperes személyes vizsgálata alapján orvosszakmai szempontokon nyugvó szakértői véleményt készített, melynek figyelembevételével az I.r. alperes hozott a felperes számára kedvezőtlen közigazgatási határozatot. A szakértői véleményből azonban megállapítható, hogy az I.r. alperes nem bocsátotta a II.r. alperes rendelkezésére azt az előzményi perben keletkezett szakértői véleményt, amely a felperes munkaképesség-csökkenését már 2004. december 14. napjától 67 %-os mértékűben határozta meg, így az abban foglaltakat nem tehetette megfontolás tárgyává. Önmagában annak a szakmai álláspontnak a kialakítása, hogy a felperes munkaképesség-csökkenése 50 %-os, az alperes magatartását nem teszi jogellenessé. A felperes kérelmét elutasító határozatot az I.r. alperes hozta meg, márpedig a felperes közigazgatási eljárás keretében jogviszonyba csak az I.r. alperessel került. A Ptk. 339. § (1) bekezdésében szabályozott kártérítési

felelősség egyik kötelező eleme, a jogellenes magatartás hiányában a II.r. alperest kártérítési felelősség nem terheli. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezéssel érintett részében a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta.

Mivel az elsőfokú bíróság ítélete érdemben felülbírálható volt, a másodfokú bíróság a hatályon kívül helyezéssel kapcsolatos fellebbezési kérelem tekintetében annyit jelez, hogy a II.r. alperes alappal kifogásolta, hogy a reá vonatkozó kereset-kiterjesztés nem felelt meg a Pp. 121. § (1) bekezdés c) pontjának, így az őt érintő követeléssel szembeni védekezésre felkészülni sem tudott, és a II.r. alperes viszonylatában az első tárgyaláson történő ítélethozatal a Pp. 3. § (3) bekezdésében foglalt tájékoztatás elmulasztása miatt is sértette a perrendi előírásokat. Mivel azonban sem a tárgyalás megismétlése, sem kiegészítése nem volt szükséges, a másodfokú bíróság a Pp. 252. § (2) bekezdését nem alkalmazta.

A pernyertes II.r. alperes perköltséget nem kért, e tárgyban a másodfokú bíróság a rendelkezést mellőzte. A fellebbezési eljárási illeték a felperes költségmentessége folytán az Itv. 74. § (3) bekezdése és a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az államot terheli.

Budapest, 2010. február 24.

Dr. Tölg-Molnár László sk.
a tanács elnöke

Dr. Madarász Anna sk.
előadó bíró

Dr. Hóbl Katalin sk.
bíró

A kiadmány hitelül: